

A close-up portrait of Tomáš Rosický, a Czech professional footballer, looking directly at the camera with a neutral expression. He has dark hair and a light beard, and is wearing a red football jersey. The background is a solid, muted blue color.

Tomáš

Roman Smutný

ROSICKÝ

MALÝ MOZART

Tomáš Rosický

Malý Mozart

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na

www.xyz.cz

www.albatrosmedia.cz

x·y·z

NAKLADATELSTVÍ

Roman Smutný

Tomáš Rosický, malý Mozart – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2018

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

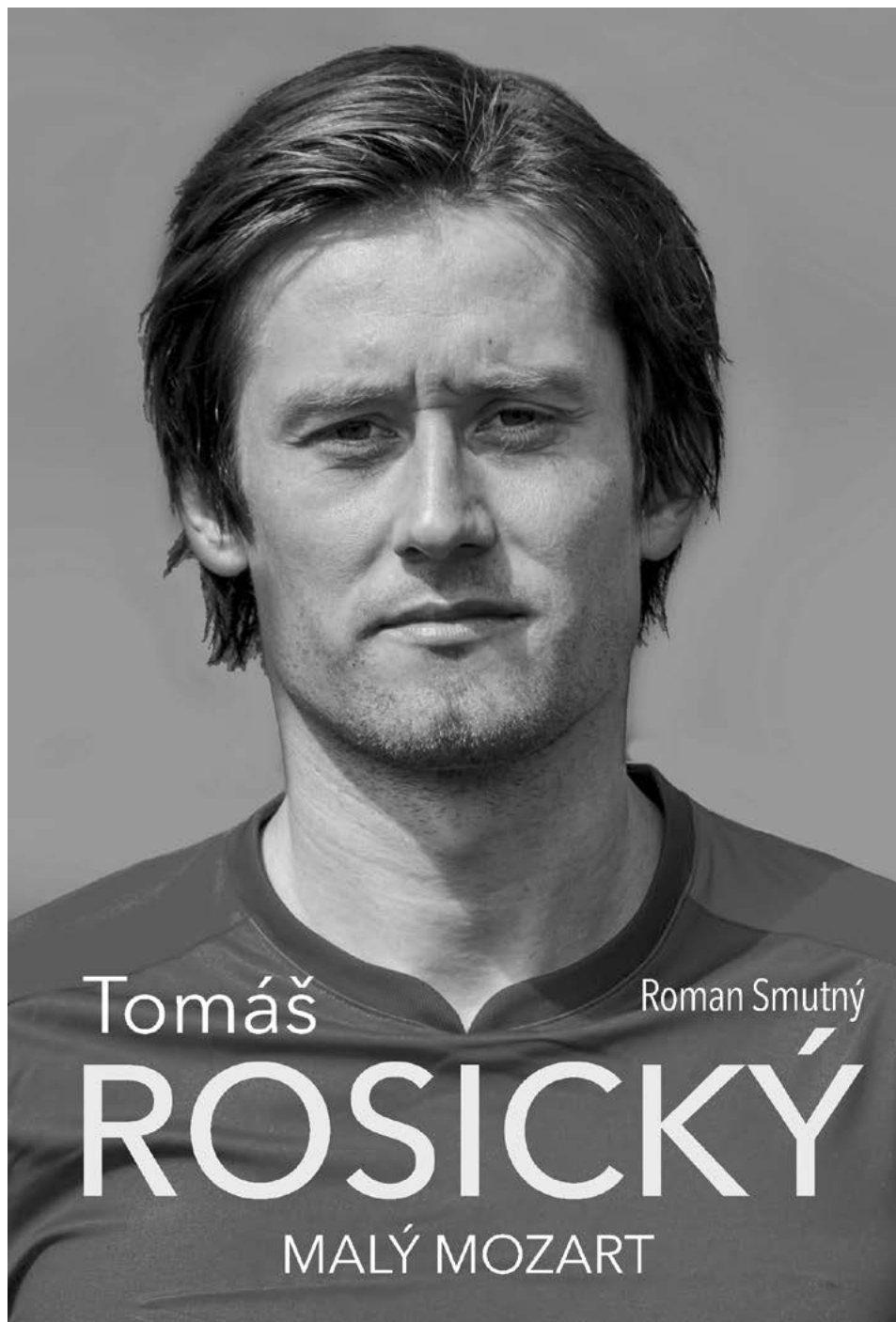

ALBATROS MEDIA a.s.

Roman Smutný

TOMÁŠ ROSICKÝ

MALÝ MOZART

Tomáš

Roman Smutný

ROSICKÝ

MALÝ MOZART

Copyright © Roman Smutný, 2018
© NAKLADATELSTVÍ XYZ, 2018

Cover Photo © ČTK/David Taneček
Photos © ČTK/Ondřej Deml, Michal Doležal, Petr Halaburda,
Michal Kamaryt, Michal Krumphanzl, Stanislav Peška,
Radek Petrášek, Pavel Rakušan, Slávek Růta, Kateřina Šulová, Roman
Vondrouš, Libor Zavoral, ČTK/AP, ČTK/AP/Graham Hughes, ČTK DPA,
ČTK/dpa/A2902 Achim Scheidemann, ČTK/DPA/A3416 Carmen
Jaspersen, ČTK/IMAGO sportfotodienst, ČTK/PA/Rebecca Naden,
ČTK/PA/Sean Dempsey, 2018

ISBN tištěné verze 978-80-7597-132-6
ISBN e-knihy 978-80-7597-167-8 (1. zveřejnění, 2018)

KAPITOLA 1

KDYŽ druhý listopadový den roku 1893 slavil Akademický cyklistický oddíl Slavia své první narozeniny a přesně o dva týdny později založili přívrženci lehké atletiky a bruslení Athletický Club Královské Vinohrady, nikdo neměl nejmenší tušení, že světlo pražského světa spatřily zárodky dvou v budoucnu slavných fotbalových klubů Slavia a Sparty, jejichž věhlas dalece přesáhne hranice jak Rakouska-Uherska, tak později i samostatné Československé, potažmo České republiky. Mállokdo by hádal, že tyto dva spolky vyrostou v téměř mytické symboly sportu, jemuž se na konci devatenáctého století v české kotlině ještě říkalo kopaná, stanou se nesmiřitelnými rivaly, jakož i ikonou českého fotbalu – rodícího se fenoménu nadcházejícího století –, rozdělí

národ Čechů, Moravanů a Slezanů na dva tábory a také prokážou úctyhodnou vůli k životu. Považte, ustojí pád rakouské monarchie i první světové války, své příznivce si udrží i za opojné a nespoutané první republiky, nezahynou ani během šesti let druhého světového konfliktu a z ligových tabulek jejich jméno nevymaže ani komunistický režim, takže budou moci 1. ledna roku 2001 vstoupit již do třetího století své existence.

Hned osm dnů nato, 9. ledna 2001, se druhý jmenovaný klub, AC Sparta Praha, tak trochu symbolicky a snad i za odměnu za svou vytrvalost a dlouhověkost dočká mimořádné odměny. Něčeho výjimečného, čeho se dosud žádnému českému klubu nedostalo. Mimořádnou zásluhu na tomto počinu bude mít někdejší hráč Sparty.

Když teprve sedmnáctiletý mladík Jiří Rosický poprvé prošel branou letenského klubu, měla tato organizace za sebou již sedmdesát dva let své vlastní historie. Úspěšných i chudých, veselých i pochmurných. V jejím životopise jako by se tak trochu odrážel i vývoj samotné naší země, který ve dvacátém století připomínal jízdu na horské dráze. Krátce poté, co tři bratři Karel, Ota a Josef Malečkové založili svůj atletický klub, zasáhl do

jejich snažení osud, jenž si jako prostředníka vzal na pomoc počasí. Uhodily mrazy, a tak se mladíci rozhodli uspořádat bruslařské závody, na které zavítal jistý Bohumil Rudl, jehož vášní byla kopaná. To jej spojovalo i s jeho bratry Václavem a Rudolfem. Právě při příležitosti představení na ledovém kluzišti se příběh rodů Malečků a Rudlů poprvé protnul. Slovo dalo slovo a ze sourozenecké remízy 3:3 vznikla nová kvalita. Rudlové přivedli do atletického klubu celý fotbalový kroužek, který do té doby hrával své mače na letenské pláni. O pár měsíců později, v létě 1894, je na valné hromadě rozhodnuto, že spolek sportovců nejrůznějšího druhu ponese hrdý název Sparta v duchu dobového trendu, dle kterého bylo nejen v architektuře inspirováno myšlení a konání dobou vznešené antiky.

„Název bychom měli, zato nevíme, kde budeme hrát své zápasy, pánové,“ pravil jeden z členů valné hromady, čímž udeřil hřebík na hlavičku.

Absence vlastního hřiště byla největším problémem. Sparta tak nastupovala ke svým utkáním, kde se dalo. Na Císařské louce, v Holešovicích, na Letné zhruba v místech dnešního Národního technického muzea, až v roce 1917 doputovala o kus dál, na místo, na němž

sídlí dodnes. V tomto období podzimu první světové války již sparťané nastupují v rudých dresech, které jim pár let předtím dovezl obchodník pan Petřík z Londýna, uhranut tmavě červenými dresy Arsenalu. Již v nových klubových trikotech vybojovali sparťané svůj titul. V roce 1912 zdolali ve finále prvního ročníku Českého fotbalového svazu Kolín a stali se jeho prvním vítězem. Pro klub to byl požehnaný čas. Pár měsíců nato získal do svých řad z ČAFC Vinohrady středního záložníka Karla Peška, jemuž nikdo neřekne jinak než „Káďa“. Olomoucký rodák se brzy stane symbolem Sparty, kapitánem a po celá dvacátá léta jedním z nejlepších hráčů Evropy a rovněž nepostradatelným článkem československé reprezentace. Renesanční člověk, který jako jeden z prvních představil českému divákovi obranný skluz, se kromě fotbalu věnoval profesionálně i hokeji, v němž se stal držitelem tří medailí z mistrovství světa. Aby toho nebylo málo, během kariéry stačil ještě vystudovat přírodovědeckou fakultu, ze které si odnesl doktorát v oboru farmacie. Spartě se zkrátka dařilo. V roce 1919 získala první mistrovský fotbalový titul v historii nového státu. V době, kdy se na Pražském hradě zabydloval prezident Tomáš Garrigue Masaryk, patřila

Sparta spolu s FC Barcelonou a 1. FC Norimberk ke třem nejlepším celkům kontinentu. V roce 1921 dokonce v prestižním turnaji oba rivaly porazí a nasadí si pomyslnou korunku pro fotbalovou vládkyni starého světa. V letech 1925 až 1939 si na domácí ligové scéně připisuje šest prvenství a září i v evropských pohárech. V rámci Středoevropského poháru, jakési obdoby dnešní Ligy mistrů, opanuje hned jeho první ročník v roce 1927 a stejný úspěch zopakuje i o osm let později, kdy v cestě za zlatem nasází sedm gólů italské Fiorentině a nezastaví se ani před Juventusem Turín. Není divu, že hráči rudých barev jsou hlavním dodavatelem hráčů i pro národní tým. Při prvním československém mistrovství světa, které v roce 1934 hostila Itálie, se v sestavě trenéra Karla Petrů objevuje hned šest spartanů. Mužstvo si i díky pěti brankám letenského střelce Oldřicha Nejedlého dojde pro stříbrnou medaili. Za pár let je všechno jinak.

Druhá světová válka a nástup komunismu převrátí vše naruby. Československá společnost se revolučně mění, stranou nezůstávají ani sportovní kluby. Drobným symbolem neradostné doby budiž změna názvu klubu, jehož odkaz k antice soudruhům nevoní. Ze

Sparty je tak na chvíli Sokol Bratrství Praha, krátce nato Sparta ČKD Praha, aby poté na dlouhých dvanáct let hrdý název vypadl nadobro a byl nahrazen nic neříkajícím označením TJ Spartak Praha Sokolovo. Když v roce 1965 tají tuhé společenské poměry a ve vzduchu už je cítit pražské jaro, je klubu z Letné navrácen i jeho tradiční název, tentokrát v podobě TJ Sparta ČKD Praha. I Sparta je tohoto času omlazená a plná elánu a nadšení. Již rok stojí na trenérské lavičce mladá trenérská kometa Václav Ježek. Jedenačtyřicetiletý kouč právě startuje hvězdnou kariéru, která jej později vynese do země tulipánů a větrných mlýnů, ba i na lavičku národního týmu. V jeho týmu září kanonýr Václav Mašek, tvůrce hry Andrej Kvašňák, obránce Jiří Tichý, čerstvá posila z Baníku Ostrava, křídelní útočník Tomáš Pospíchal nebo úlovek z bratislavského Slovanu, snajpr Ivan Mráz. Takto našlapaný tým trenéra Ježka, navíc doplněný o nadějně mladíky, nejprve v roce 1964 urve Československý pohár a o rok později vrací po jedenácti letech na Letnou i ligový titul. Praha se toho roku také dočká rekordu, jenž dodnes nebyl překonán. Derby pražských S sleduje na Strahově 52 000 diváků!

Za této konstelace otevírá dveře kabiny Sparty sedmnáctiletý obránce Jiří Rosický, člen juniorských výběrů československé fotbalové reprezentace. Dle tehdejších regulí nepřipouštějících fotbalový profesionalismus si coby zaměstnanec ČKD na pozici zámečníka musí každého desátého v měsíci vyzvedávat výplatu u okénka ve fabrice. Ve skutečnosti je to však právoplatný člen party chlapů, v níž tón udávají mazáci v čele se čtyřmi držiteli stříbrné medaile ze světového šampionátu v Chile 1962. Václav Mašek, Jiří Tichý, Tomáš Pospíchal a Andrej Kvašňák, znamenitý tvůrce hry udivující nejen svou technikou, ale i přesnými hlavičkami. Bavič na hřišti a osobnost i mimo něj se později dočká čestného titulu „spartan století“. Precizně vyladěné Ježkovo mužstvo slaví titul i v sezoně 1966/1967, když ve finiši skončí čtyři body před Slovanem Bratislava. Následuje sedmé místo a o rok později bronzový stupeň. Na jaře 1969 se všichni příznivci rudých barev dočkají splněného snu. 7. května je po tříleté přestavbě slavnostně otevřen nový svatostánek všech spartanů, jehož moderní kontury přetrvaly až do současnosti. Jiří Rosický se svými spoluhráči ovšem tohoto roku také přichází o svého trenéra a tvůrce novodobých

úspěchů klubu. Václava Ježka zlákal do svých služeb nizozemský celek ADO Den Haag. Inteligentní kouč odchází, aby se v budoucnu na místo činu vrátil, ale to v tuto chvíli nikdo netuší, stejně jako to, že na Letnou se pomalu, ale neomylně ženou černé mraky. V „pojezkovské“ éře přelomu šedesátých a sedmdesátých let dominuje československé lize Trnava, kterou Sparta okukuje tu ze třetího, tu ze čtvrtého, tu z šestého místa. V sezoně 1972/1973 přichází první velké varování. Letenští končí v lize až na jedenácté pozici, což je šok, který jen nepatrně zmírní tažení na evropské scéně, kde Pražané projdou v Poháru vítězů pohárů přes Ferencváros Budapešť či Schalke 04 až do semifinále, kde se jim stane osudným AC Milán. Varování, které zaťukalo na okno, nebylo vyslyšeno, a tak vtrhne na Letnou o dva roky později hlavním vchodem v plné polní a ničivé síle, před níž tentokrát už není úniku. Ve 29. kole prohrává Sparta v Plzni, takže před posledním zápasem sezony má stejně bodů jako předposlední Třinec. Fotbalová veřejnost od Aše po Košice se těší na dechberoucí boj o záchranu, přičemž příznivci pražského klubu nepochybují o tom, že z tohoto minisouboje vyjde vítězně jejich favorit. Sparta – a sestup?

Ale jděte, to se dřív zřítí do Vltavy Pražský hrad, chlácholí se spartané.

V době, kdy nerozhodovalo skóre ani vzájemná bilance soupeřů, ale pouze podíl vstřelených a inkasovaných branek, mají všichni za to, že Sparta nasází Teplicím víc kousků než Třinec klokanům z Bohemians, díky čemuž se mezi fotbalovou elitou udrží. Všechna utkání mají kvůli regulérnosti výkop této červnové soboty ve stejný čas. Jen ve Slezsku něco nehraje. Rozhodčí Korček se nemá k úvodnímu hvizdu, a aby toho nebylo málo, nařídí ještě minutu ticha za zemřelého hokejového funkcionáře... O přestávce se zase zdrží o něco déle ve sprše, takže je jasno, že duel na Letné bude končit o dobrých deset minut dříve než ten na třineckém hřišti. Když je zanedlouho v Praze hotovo a patnáct tisíc diváků tleská vítězství 4:0 nad severočeským celkem, jsou všichni současně přesvědčeni, že tím je vše zachráněno. Jenže v Třinci se dějí velké věci a duch fair play u toho není, protože se na to nemůže dívat. V době, kdy skončil zápas Sparty, vede Třinec nad Bohemkou 3:0, jenže v posledních minutách dojde k „zázračnému“ zmobilizování posledních zbytků sil domácích a nevídanému kolapsu hostujícího celku. Tři-

nec střílí další dvě branky. Trenér zelenobílého klubu Bohumil Musil nepočká na konec utkání a nepřítčetný utíká do autobusu. Je potupen a ochromen tím, co mu právě docvaklo. Podrazili ho vlastní hráči. Přijali úplatky. Nyní už je to nad slunce jasné. Jak se později ukáže, podmáznutých bylo hned pět jeho svěřenců, včetně brankáře. Výsledkem 5:0 se Slezané zachraňují, Sparta poprvé ve své historii padá do druhé ligy. Sci-fi scénář se proměňuje v holou realitu. Hráči Sparty brečí, útočník Vladimír Kára přímo na hřišti odhazuje kopačky a řve, že už nikdy nebude hrát fotbal.

Protagonista našeho příběhu Jiří Rosický v následující sezoně pomáhá Spartě k okamžitému návratu do nejvyšší soutěže. I on tak zažívá druholigové dobrodružství, kdy na Spartu chodí davy lidí. Vše korunuje účast 33 000 diváků při zápase s Banskou Bystricí. Právě tento vojenský oddíl je největším soupeřem rudých v boji o druhé postupové místo. Na tom prvním se překvapivě vyhřívá Frýdek-Místek. Další blamáž se nakonec nekoná a pražský velkoklub se po roce vrací tam, kam jednoznačně patří. Velký prvoligový comeback si navíc tým zpříjemní i ziskem Československého poháru.

Je léto 1977. Nyní již osmadvacetiletý Jiří Rosický odjíždí po náročné sezoně, ve které jeho tým po návratu do ligy skončil na třinácté příčce, na dovolenou do Vsetína. V průběhu rekreace na Valašsku jej zasáhne šokující zpráva: ve Spartě už pro něj není místo. Nechápe, jak je to možné. Vždyť se ještě před odjezdem domlouval s trenérem Hložkem na pokračování v rudém dresu. Nenadálá situace je vrcholně nepříjemná i proto, že s manželkou Evou čekají brzy přírůstek do rodiny. Jiří je zklamaný a zoufalý. Se Spartou za jedenáct let zažil takřka vše, čeho se může ligový fotbalista dočkat. Za své věrné služby se nyní on sám dočkal velmi nedůstojné tečky. Je to velmi bolestivý rozchod. Není se co divit, že ve vzteku vyhodí vše, co by mu letenský klub mohlo připomínat. O Spartě už nechce ani slyšet a zapřísahá se, že její práh už nepřekročí.

Jiří Rosický se tohoto léta mýlil. Ovšem kdo by tehdy v takto vyhocené situaci prorokoval, že práh Sparty v budoucnu překročí ještě mnohokrát, ba co víc, že jméno Rosický bude přepisovat dějiny Sparty?

KAPITOLA 2

ZÁCHRANNÉ lano pro z ničeho nic nezaměstnaného obránce přiletělo z druholigového Spartaku Vlašim. Právě při angažmá ve středočeském městě poblíž bájně hory Blaník se exspartánský fotbalista s manželkou Evou radují z prvorozeného syna Jiřího. Po ročním intermezzu o patro níž zaplavuje novopečeného otce radost podruhé. V době, kdy už to snad ani nečekal, přichází nabídka k návratu do první ligy. Z Jiřího někdejšího letenského spoluhráče Tomáše Pospíchala se postupem času stal trenér, jenž na sebe stihnul pozitivně upozornit nejprve na lavičce Baníku Ostrava a naposled i v roli šéfa střídačky Škody Plzeň. V létě roku 1978 má za sebou první sezonu v roli kouče vršovických Bohemians, a když přemýšlí o možných let-

ních posilách a vyztužení obranné řady, vzpomene si na starého známého. Není o čem přemýšlet. Jiří se po krátké pauze opět přesouvá do hlavního města a svou prvoligovou kariéru rozšíří o další dvě sezony. Má také unikátní příležitost být členem rodícího se mužstva kolem Antonína Panenky či Karola Dobiáše, které v sezoně 1982/1983 vybojuje pro klub od Botiče historický první titul. U této slávy už Jiří nebude. Ligovou kariéru uzavírá v roce 1980. Symbolicky právě tohoto roku, snad na důkaz pravdivosti tvrzení, že osud člověku bere, aby mu na jiném místě zase dal, se rodina Rosických rozrůstá na čtyřčlenný tým. Dne 4. října spatří poprvé světlo světa druhý syn a dostane jméno Tomáš. Jméno původem z aramejštiny znamená dvojče, jak byl označován apoštol Tomáš, který údajně odmítal věřit v Ježíšovo vzkříšení, dokud si vlastnoručně nesáhl na rány v jeho těle.

Tohoto podzimního dne neměl nikdo ani zdání, že se právě narodil fotbalista, jehož kouzlům s míčem v budoucnu také nebudou lidé věřit, dokud je neuvidí na vlastní oči. Není se co divit. Vstupní pozice do života malého Tomáška byla z hlediska genetického základu velmi slušná.

Tomáš Rosický s maminkou Evou a tatínkem Jiřím při odchodu ze Sparty do Dortmundu, leden 2001

Příběh tatínka Jiřího již známe. Rovněž maminku Evu obdarovaly sportovní sudičky, když dostala do vínku talent pro stolní tenis, kterému se dlouhá léta věnovala. Navíc, jakožto dcera oddaného spartana a sestra svého bratra Miloše Beznosky, ligového obránce Sparty, Olo-

mouce a Bohemians, měla i tato sympatická blondýnka k fotbalu přirozeně velmi blízko. Dle rodové tradice dostal Tomášek, stejně jako o tři roky dříve jeho bráška Jirka, od svého strýce Miloše kopačák, na který mu děda se spartánským srdcem napsal osobité přání: *„Tomášku! Já ti přeji v tuto chvíli, abys byl vždy plný síly. Neb celý svět ví dozajista, že narodil se fotbalista. Sportem utužuj své zdraví, své rodiče nesužuj. Buď vždy rovný, čestný chlap, ať tě má vždy každý rád!“*

Já zas řeknu ti z fleku, toužím bydlet na Proseku, zpívá se v jedné písničce. Právě zde, na velkém sídlišti zasahujícím hned do čtyř městských čtvrtí, si v bytě 3 + 1 vybuodovala na dlouhé roky svůj domov i rodina Rosických. Prosecké sídliště skutečně patřilo k těm nejzdařilejším panelovým mikrosvětům, které v Československu vznikly. Na rozdíl od mnoha jiných bezduchých šedivých monster mohlo svým více než třiceti tisícům obyvatel nabídnout všechna důležitá zařízení pro běžné potřeby každodenního života, rozumné rozestupy mezi jednotlivými bloky vyplněné zelenými plochami či unikátní jedenáctihektarový park se soustavou jezírek, fontán, kaskád či vodních kanálů. To se ví, že se zde našlo i nespočet plácků, na nichž místní

kluci mohli pilovat své fotbalové umění. Tomáš s bráchou Jirkou mydlili společně fotbal snad od prvního dne, kdy se mladší z této sourozenecké dvojice dokázal poprvé postavit na nohy. Dějištěm těchto nelítostných bitev býval jednak Rosických byt, a to díky neobyčejné toleranci táty Jiřího a maminky Evy, sportovců tělem i duší. Jakmile to však počasí jen trochu dovolilo, pádili oba hoši ven. Jeden z jejich oblíbených plácků měl pískový povrch. Právě o něm se dá říct, že měl tu čest být tím, na němž se poprvé proháněly kopačky fotbalisty, kterému později bude ležet u nohou celá Sparta – a nejen ona.

Když bylo Tomášovi pět let, jeho strýc Miloš Beznoska oslavil se Spartou již druhý titul v řadě. K mistrovskému poháru v roce 1984 dovedl legendární tým kolem Stejskala, Straky, Chovance, Bergera, Haška či Grigy z Feyenoordu Rotterdam se navrátilivší a pro rodinu Rosických tak trochu osudový kouč Václav Ježek. Tomáš s Jirkou rozhodně nepatřili k těm, pro něž je celý vesmír smrsknut pouze do fotbalové meruny. I díky aktivním rodičům se jim dostávalo všestranné sportovní průpravy. Maminka Eva je seznámila se stolním tenisem, v zimě všichni společně vyráželi na lyžařské či

běžkařské výpravy do hor, uchvátilo je ale i bruslení, hraní hokeje na jakékoliv vodní ploše, kterou začarovala ledová královna, o tisících najetých kilometrech na kole ani nemluvě. Tomášovou velkou výhodou byl fakt, že měl odmala pro strach uděláno. Když měl ve třech letech poprvé ochutnat sjezdové lyžování a poznat jízdou na lanovce, na místo obav nebo slziček se hned jako mazák vydal k zasněženým výšinám bez sebemenších problémů, a když ve čtyři hodiny končila provozní doba svahu, nemohli ho rodiče dostat zpět do horské chaty. Jindy si při sjíždění při pádu natloukl tak, že mu z pusy tekla krev, ovšem duch houževnatého bojovníka byl silnější, a tak malý, všestranně nadaný sportovec úspěšně přijel dolů, kde čekala vystrašená maminka, která již mezitím byla o drobné nehodě informována. Když viděla, jak se její synek už zase řítí na lyžích, spadl jí pořádný kámen ze srdce.

Jak Jirka, tak Tomáš měli velké štěstí, že se narodili rodičům, pro které byla rodina vším a pro své děti by dýchali. Každému se takového požehnání nedostane. Maminka Eva s tatínkem Jiřím se snažili, aby dětství jejich kluků bylo co nejšťastnější, a tím pádem i kvalitním základem do dospělého života. Například už

ve svých dvou a půl letech se Tomáš poprvé smočil ve slané vodě. Rosičtí se tehdy vydali k Černému moři do Bulharska, o rok později vyzkoušeli Jaderské moře v Jugoslávii. Pravidelné letní dovolené u moře nebyly ani v čase, kdy se komunistický režim zmítal v předsmrtebné křeči, rozhodně ničím, čím by se mohlo chlubit dvanáct lidí do tuctu, jako je tomu až na drobné výjimky dnes. Tomáš ani u moře nezůstával nic dlužen své pověsti chlapce, který se nebojí poznávat nová dobrodružství. Tak se stalo, že brzy propadl potápění a být na něm, zůstal by se šnorchem ve společnosti podvodních živočichů i dlouho poté, co se sluníčko pro daný den uklonilo a po anglicku se vytratilo za horizont.

K touze zdolávat nové výzvy, objevovat nové věci a neustále pomalu, ale jistě zvedat svou vlastní latku mladého fotbalistu vybičovávala, jak už to tak bývá, přítomnost staršího bráchy Jirky, který na sebe často bral roli Tomášova ochránce. Brával Toma mezi své kamarády, avšak nikdy nedovolil, aby se benjamínek party cítil odstrkován. Jako starostlivý rytíř fungoval v takovýchto chvílích coby prodloužená ruka svých rodičů a byl garantem toho, že se neposednému předškolákovi nic zlého nestane. V duchu zásady, že špinavé prádlo se

pere doma, řešili oba kluci své spory a rozmišky zásadně za dveřmi proseckého bytu, venku tvořili jednotný tým. To se ví, že občas dostal Jirka chuť dát příležitostně provokujícímu bráškovi za vyučenou, jenže při pohledu na o hlavu menšího rebelu, navíc hubeného jako špejle, v něm zvítězila zodpovědnost staršího z páru a při představě, že by z Toma mohl nedopatřením celkem snadno udělat dva Tomášky, od svého původního záměru fyzického zúčtování raději upustil. Jirka také sehrál v Tomášově životě osudovou roli, když postupně krok za krokem vytvářel fotbalové šlépěje, ve kterých mladší bráška kráčel. Byl jeho prvním vzorem, který byl hoden následování a dohánění. Při prvních fotbalových pokusech na pískových i jiných hřištích v týmu starších borců by jeden řekl, že kromě bezstarostné dětské hry o nic jiného nešlo. Jenže to by byl omyl. Šlo o důležitou průpravu na nastávající kapitolu Tomášova života a vývoje, která už začínala klepat na dveře.

Jednoho dne vzal táta Jiří oba kluky a za několik chvil společně prošli branou proseckého klubu TJ Kompresory. Tato tělovýchovná jednota na severním okraji Prahy, jejíž áčko hrávalo v této době divizi, se tím momentem stala prvním fotbalovým domovem Tomáše

a Jirky. Teď už bylo hodně na nich samotných, jejich trenérech, a taky trochu i na rozmarné paní Štěstěně, jestli se z této štace stane jen okrajová životní epizoda, nebo bude odrazovým můstkem na mnohem zajímavější fotbalovou adresu. Místní klub disponoval hřištěm s travnatým povrchem a druhým škvárovým, které bylo zpravidla určeno pro malé špunty. Paní Rosická mohla nakoupit do zásoby kartáče na pravidelný rituál vyprošťování černé ostré hmoty z kolen svých synů, což rozhodně nebyl nepříjemnější způsob, jak završit celodenní program.

Mnohem víc než následky skluzů na hrubozrnném povrchu hřiště trpěl Tomáš svou situací. V týmu, do kterého přišel, byl suverénně nejmladší, v porovnání s kluky až o čtyři roky staršími o hlavu menší a o pěknou řádku kilogramů lehčí. Trenér Tichaj proto Tomáše posílal do hry až v samotném závěru utkání, a to především tehdy, když už bylo o výsledku rozhodnuto. Slzy zklamání a hořkosti nad svým údělem se tak staly Tomovým každodenním společníkem. Sledování zápasů z lavičky náhradníků jej bolelo stokrát víc než škvárou zrasovaná kolena. Desítky a desítky nekonečných minut v prostoru za čárou sledoval, jak manšaftu šéfuje

brácha Jirka s kapitánskou páskou, kousek od něj válí kamarád Pavel Pergl a on u toho nemůže být. Přitom když se konečně své vskutku dietní porce minut dočkal, nikdy nezklamal, s míčem si počíнал přímo mazácky a nedělalo mu problém obházet o několik let starší protihráče.

Naštěstí je všechno zlé vždy pro něco dobré. Tomáš si toto trápení moc dobře uložil do paměti a proměnil jej v silnou motivaci. V budoucnu bude o to víc na trénincích i v zápasech dřít, jen aby už nikdy nemusel být mimo základní jedenáctku. Možná i toto příkoří přispěje k tomu, že až přijde první velká příležitost, chytí ji pořádně za pačesy a už mu ji nikdo nevyrve. A nejen to. V žákovských a dorosteneckých kategoriích mnohé nyníější parťáky, na něž se nyní smutně kouká ze střídačky, předběhne ve vývoji i výkonnosti, ba co víc, nabere rychlost tak kosmických rozměrů, že jej nikdo z nich už nikdy nedohoní. Zadostiučinění se však Tomáš dočká ještě v Kompresorech. Dne 27. května 1987 si jeho klub pozval k přátelskému zápasu tým Viktorie Praha 8 – a právě tento den byl tím, kdy se Tomáš konečně dočkal splnění svého snu: vyběhnutí na trávník od první minuty. Teď se konečně mohl začít cítit jako opravdový

fotbalista. Zápas, ve kterém přešťastnému Tomovi patřil post pravého záložníka, skončil vítězstvím 3:0 a byl pro něj současně labutí písni v sídlištním klubu. Prvním a současně posledním zápasem, který v jeho dresu odehrál. Když toho podvečera odcházel nejmladší z rodu Rosických domů, ve vzduchu už vonělo přicházející léto. Až bude pro spoustu lidí nejkrásnější roční období na konci svých sil předávat štafetu podzimu, bude už Tomáš někde úplně jinde.

KAPITOLA 3

VŠECHNO vlastně začalo ještě předtím, než se Tomáš dočkal své premiérové účasti v základní sestavě. Tým Kompresorů doma zválcoval mladíky Sparty Praha a na cestu jim do bagáže přidal pět gólů. Hvězdou zápasu se stal Tomášův bratr Jiří, což spartánské funkcionáře vybičovalo k aktivitě. Šéftrenér mládeže Miloslav Lev se proto zanedlouho vydal na Prosek znovu, tentokrát si to však namířil k jednomu z mnoha paneláků a na paletě zvonků zmáčkl ten se štítkem *Rosický*. Za pár okamžiků odstartovalo za dveřmi fotbalové rodiny jednání, jaké letenský odborník přes mladé fotbalové talenty dosud nezažil a jen tak nezažije. Poté, co pan Rosický vyslechl zájem letenských získat jejich staršího syna do svých řad, zcela nečekaně svého hosta

zaskočil: „Dobře, pustím Jirku do Sparty, ale půjde s ním i Tomáš.“

Trenér Lev si v první chvíli pomyslel, že jej snad šálí sluch. Dosud byl totiž vždy svědkem spíše toho, že rodiče při zprávě, že o jejich dítěte má zájem nejslavnější klub v zemi, skákali radostí div ne až do stropu – kladení si vlastních podmínek, to byla dnešní velká premiéra. Pan Rosický zariskoval a vsadil vše na jednu kartu. Nechtěl, aby jeho kluci hráli fotbal každý na jiné straně Prahy. Fotbalový činovník se vypotácel ven a ještě v autě kroutil hlavou. Leč za pár dnů se u Rosických rozdrnčel telefon a na drátě byl šéftrenér Lev s nabídkou, aby Tomáš dorazil na Letnou, kde si jej důkladně proklepne trenér starší přípravy Jan Hroneš, na němž bude konečný verdikt o dalším působišti sedmiletého Toma. A tak se stalo, že pan Rosický opět vyrazil na Letnou, tentokrát v roli starostlivého otce, navíc v osudový den, kdy se mělo rozhodnout, zda budou oba jeho potomci fotbalově vyrůstat v klubu, v němž on sám strávil své nejlepší roky. Trenér Hroneš měl Jiřího Rosického ještě v živé paměti coby znamenitého obránce a hned na uvítanou jej seznámil se svým názorem, že fotbalové umění nemusí být nutně dědičnou záležitostí. „Co

vám budu vykládat, pane Rosický, vy víte sám, co je to Sparta. Mimo jiné i obrovská konkurence. Může se stát, že bude třeba půl roku jen trénovat a do zápasu se nedostane,“ seznámil stručně a jasně hlavu rodiny s tím, jak se věci mají. A pak už odstartoval možná nejdůležitější trénink v Tomášově životě.

Před jeho začátkem mu bylo pěkně úzko, ale v momentě, kdy trenér Hroneš foukl do píšťalky, byla veškerá nervozita ta tam a na trávníku začal s míčem kouzlit ten Tomáš, jakého všichni znali z proseckého hřiště. V týmu starší přípravky, v němž byli kluci o rok starší než Tomáš, v ničem nezaostával, naopak se několikrát blýsknul svou elegantní technikou ovládání míče. Námluvy mladinkého fotbalového prince s náročnou a pro mnohé nedobytnou princeznou Spartou dopadly úspěšně, a tak již následující sobotu mohl Tomáš vyběhnout do zápasu proti Tempu Praha do svého prvního zápasu ve hvězdném klubu, který se stal jeho novým fotbalovým domovem o něco dříve, než by sám čekal. Na sobě měl rudý dres s číslem 12 a k němu bílé trenky. Kruh se uzavřel. V klubu, z něhož Jiří Rosický před lety s hořkostí odcházel, začal právě psát svou vlastní historii vedle prvorozeného syna Jirky i mladší Tomáš.

Tímto slavným dnem se život rodiny Rosických začal ještě víc než dosud točit kolem fotbalu. Táta Jiří se začal věnovat trenéřině u spartánské mládeže, z práce spěchal rovnou na trénink, kde už na něj čekali jeho svěřenci, takže veškerý servis jeho vlastním synům musela obstarat jeho manželka Eva, máma a oddaná fotbalová fanyнка v jedné osobě. Když jí skončila pracovní doba, nachystala svačinky, uvařila do dvou termosek čaj a nakládala den za dnem své kluky do auta a křižovala celou Prahu, aby se dostali na trénink včas. Rozvíjení a pilování fotbalových dovedností poté osobně přihlížela, a když všichni společně dorazili domů, její šichta ještě zdaleka nekončila. Kromě každodenního vaření bylo třeba vyprat haldy propoceného oblečení, většinou obtěžkaného nemilovaným hostem – škvárou. O víkendech jim vytvářela stejné zázemí před mistrovskými zápasy či turnaji, které s nimi navíc rovněž trpělivě objížděla, a teprve po jejich odehrání a poté, co skončil zápas jiných mladíků pod vedením pana Rosického, se celá rodina mohla kolem sobotního poledne konečně sbalit, zamávat hektické Praze a vyrazit na zbytek víkendu za klidem na chatu v Řitce vzdálené přibližně třicet kilometrů od české metropole. Hned

po příjezdu si o pozornost vždy důrazně řekla zahrada s početnými záhony, přes týden osamělá a vesele zarůstající. Dospělí se tedy nenudili ani při pobytu na chatě, o kterém si spousta lidí, kteří rekreační objekt nemají, myslí, že slouží k odpočinku. Kluci si zase mohli vychutnávat aktivity v příjemném prostředí přírody, jaké jim sídliště nabídnout nemohlo. Tatínek jim udržoval trávník v kvalitě takřka anglických parametrů pro tenisové turnaje. Na louce o kousek dál zase probíhaly penaltové rozstřely, a když už bylo míčových her dost, vyráželi s místními dětmi na cyklovýlety. Byly to pohodové a bezstarostné časy, o nichž se lidé často mylně domnívají, že budou trvat už napořád, a které, jak už to tak chodí, do ještě větší krásy vyrostou v budoucnu ve vzpomínkách.

Tím, kdo stál za každých okolností nohama na zemi, znal už fotbal ve všech jeho podobách a věděl moc dobře, že vítězství je od slz a zklamání odděleno přepážkou tenounkou jako vlásek, byl u Rosických táta Jiří. Jako dlouholetý ligový fotbalista si byl vědom toho, že úspěch je výsledkem mnohaleté každodenní dřiny krok za krokem, přičemž žádný krok nejde přeskočit. Byl si moc dobře vědom neúprosné skutečnosti, že stačí

jedno špatné došlápnutí, nedůvěra trenéra či jeden dva špatné výkony, a roky a roky práce mohou přijít vni-
več. Věděl, že klukům neprospěje tím, že je bude plácát
po zádech, ale tehdy, pokud jim i po vyhraném zápase
řekne, kde mají ještě rezervy a v čem by se měli zlep-
šit. Tato jeho vlastnost byla častým předmětem sporů
mezi ním a jeho ženou Evou, která například od zele-
ných fotbalových Tomášových let byla přesvědčena, že
Tomáš bude jednoho dne hrát za Real Madrid, a toužila
po tom, aby její manžel oba syny více chválil. Fakt, že
se Tomášovým zaměstnavatelem v budoucnu stane fot-
balový klub jen o něco málo slavnější než světový feno-
mén z Madridu, je přitom nejspíše zásluhou kombinace
obojího. Maminčiny bezvýhradné podpory, optimismu
a nadšení a tátovy fotbalové i životní moudrosti, pokory
i náročnosti. Pan Rosický neposkytoval svým synům jen
pohled na věc coby někdejšího hráče, ale radil jim i ze
své současné pozice trenéra, držitele licence A. Cesta
na střídačku vedla přes občasné záskoky za nemocné
trenéry u žáků, později pozice asistenta u dorostenec-
kých kategoriích. Tak se nakonec stalo, že jednu dobu
působil jako hlavní trenér u spartánského třetiligového
běčka či v pozici asistenta v Xaverově ve druhé nejvyšší

soutěži. Zodpovědnost vůči rodině a snaha zajistit stálý příjem jej nakonec přiměla svou celoživotní vášň opustit a věnovat se nadále už jen svému civilnímu zaměstnání revizního technika hasicích přístrojů. Zodpovědnosti, slušnosti, poctivosti či reálnému pohledu na věc učil i své syny. Nikoliv formou příkazů, ale naopak s pomocí své přirozené autority a inteligence, díky níž své kluky uměl šikovně nasměrovat tak, aby si k rozumným rozhodnutím došli sami.

Tomáš nepatřil k dětem, kterým by rodiče museli kvůli špatnému prospěchu hrozit zákazem či omezením fotbalových aktivit. Základní školou na Proseku proplouval jako plachetnicový škuner za jasného dne a klidné mořské hladiny. Na prvním stupni s jedničkami, a o moc horší to nebylo ani ve vyšších ročnících. Pozornost se tak mohla o to silněji upínat na jeho sportovní vývoj. Do týmu o rok starších kluků rychle zapadl a díky tomu, co od prvních dnů předváděl při trénincích i zápasech, si rychle získal jejich respekt. Brzy se skamarádil s blondatým svérázem Lukášem Zelenkou a spolu to potom táhli až do dospělých let. Vele důležitým faktorem byl jednoznačně mladý a osvědčený trenér Jan Hroneš, kterého kluci měli rádi za to, že nezkazil

žádnou srandu, připravoval zábavné tréninky, ale když bylo třeba, uměl si sjednat pořádek. Za svůj vzor si vzal Ajax Amsterdam, v první polovině sedmdesátých let nejlepší klub Evropy, navíc proslulý skvěle propracovaným systémem výchovy hráčů. Zejména mu učaroval počin tamního šéftrenéra mládeže Coervera, kterému vrtalo hlavou, proč evropští hráči zaostávají za těmi jihoamerickými, a tak se do této převážně španělsky a portugalsky mluvící části světa vydal a pozoroval. Zjistil, že místní borci vynikají zejména v citu pro míč, v driblingu i ve schopnosti kouzlit s míčem bez toho, aby se na něj dívali. Své poznatky zpracoval a natočil na videokazetu, ke které se jednoho dne dostal i mladý fotbalový odborník Hroneš. Na základě ní ušil na míru svým svěřencům školou povinným soubor speciálních cviků na zdokonalování techniky. Motivačním prvkem bylo, že každý z hráčů dostal za úkol precizně nastudovat jeden cvik a na požádání jej kdykoliv ostatním předvést.

I díky kvalitním a moderním tréninkům začal tým Hronešových mladíků brzy udivovat svým uměním a začínalo se o něm čím dál hlasitěji mluvit. Není například zvykem, aby se na žákovské zápasy chodili dívat hráči

prvoligového áčka. Tomáš a spol. bývali již v těchto dobách takovouto návštěvou poctěni. Mezi první velké úspěchy tohoto souboru patřil například sledovaný turnaj v Liberci, kterého se účastnilo dvacet českých klubů. Kromě vítězství zde spartanští žáčci poprvé poznali, že hrát v rudém dresu znamená mimo jiné i nutnost zvyknout si na nepříjemný fakt, že každý soupeř hraje proti nejslavnějšímu českému klubu jako o život, motivován lákavou vidinou případného cenného skalpu. Hronešova vymazlená mašina ale i tak pod svými koly drtila jednoho soupeře za druhým, a to nejen na turnajích, ale i každotýdenních zápasech v pražském přeboru. Byly to časy, kdy se v případě áčka v nadsázce říkávalo, že soupeř mířící na Letnou prohrává už v Průhonicích 0:2. A pro tým kolem šikovných dirigentů Tomáše a Lukáše to platilo zrovna tak. Tihle dva se hledali, až se našli. A kdyby se nepotkali, tak by si snad jeden druhého museli vymyslet. Už ve svém věku nemysleli jen na sebe, ale i na diváky, pro něž vymýšleli srandičky a kulišárny, které vypadaly jako díla okamžiku, ovšem ve skutečnosti byly pečlivě naplánovány předem. Třeba kudrnatý smíšek zmátl hráče soupeře, když naoko v jeden moment zapomněl na míč a dál běžel bez něj – a vtom

se z druhé vlny přihnal Tomáš, práskl do něj a vstřelil výstavní gól.

Takovými i jinými kousky bavili žasnoucí diváky nejen v Československu, ale když se po roce 1989 odstříhaly ostnaté dráty a otevřely hranice, i v zahraničí. Premiérová výprava na Západ se konala v létě 1990 a hned byla vítězná. Ve francouzském Istres prošli až do finále a v něm nejtěsnějším rozdílem vyhráli nad italským týmem AC Delfin Rimini. Do země galského kohouta se v dalších dvou letech vrátili ještě dvakrát a pokaždé si domů odvezli bronzové medaile. Letní turnaj v roce 1992 byl pro Tomáše speciální v tom, že se tehdy vůbec poprvé dočkal pocty navléct si kapitánskou pásku. Pro nejmladšího člena mužstva ocenění jako hrom, navíc zcela zasloužená. Ze středopolaře drobné postavy vyrůstal nepostradatelný člen Hronešova souboru a srdce celého týmu.

Když bylo Tomášovi čtrnáct let, bylo i na základě přání jeho táty rozhodnuto o tom, že vzhledem k tělesné schránce ještě nedosahující dorosteneckých parametrů zůstane pro další sezonu v žácích. Jak se záhy ukázalo, byl to krok moudrý a prozíravý. Tomáš se pár týdnů poté vydal se svými spoluhráči na tur-

naj do Walesu, v němž jen o vlásek nedosáhl na zlatou placku. Po jeho skončení byl s devíti brankami vyhlášen nejlepším kanonýrem, a navíc i nejlepším hráčem celého prestižního turnaje, za což jako bonus dostal na míru vyrobené kopačky značky Nike. Byla to velká sláva, přesto ještě nebylo zdaleka o ničem rozhodnuto. Tomáš měl náročné dorostenecké období, v němž se láme chleba, teprve před sebou a spolu s ním i spoustu zajímavých výzev.